Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 241. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 3-го ЛИСТОПАДА 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 3, 1977 No. 241. VOL. LXXXIV.

СОВЄТИ ПОГРОЖУЮТЬ ЗІРВАННЯМ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ, ЯКЩО ЗАХІД ПРОДОВЖУВАТИМЕ ПІДНОСИТИ СПРАВИ ПРАВ ЛЮДИНИ

Београд, Югославія. — Голова делеґації Совєтського Союзу на Европейській Конференції для справ безпеки і співробітництва в Београді, Юлій Воронцов, знову виступив в понеділок, 31-го жовтня ц. р., з пересторогою на адресу західних держав, кажучи, що дальше наголошування прав людини і обвинувачення Совєтського Союзу та інших комуністичних держав, зокрема Чехо-Словаччини, за політику людських прав, може довести до загострення відносин між делеґаціями і навіть зірвання нарад Европейської Конференції. Дипломатичні спостерігачі стверджують, що Воронцова зокрема обурили виступи делеґатів Франції, Канади і Великої Британії, які закидали урядам комуністичних держав, що вони в себе переслідують релігію і вірних усіх Церков, обмежують еміґрацію, не допускають до злуки родин, переслідують жидів і політичних дисидентів, обмежують працю багатьом вченим тощо. Речник совєтської делеґації Борис Сєдов заявив опісля кореспондентам, що якщо атаки на комуністичні держави будуть продовжуватись то може наступити така ситуація, що „делеґаціі комуністичних держав „будуть змушені" покинути Европейську Конференцію, бо „ми прийшли тут, щоб будувати мости співпраці і дружніх відносин", — заявив Сєдов, цитуючи слова Юлія Воронцова. „Дуже тяжко збудувати мости співпраці, — заявив Воронцов, — така будова триває роками і коштує багато труду міністрам і різні категорії дипломатам, але такі мости можна також дуже легко зруйнувати невідповідною поведінкою".

Не зважаючи на застрашування з боку Воронцова та інших совєтських дипломатів, західні делеґації продовжують атакувати СССР і його сателітів за права людини, домагаючись виконання Гельсінкської угоди, підписаної в 1975 році. Французький делеґат Франсуа Бушато пригадав совєтським делеґатам, що в Совєтському Союзі судять людей за їхні переконання: істориків за їхню відмінну від Комуністичної партії думку, поетів і письменників за їхні відмінні від партійної лінії твори, музикантів за виявлення своєї думки. „Багато людей належать в СССР до національних меншин, — заявив Франсуа Бушато, — і їх карають за те, що вони намагаються відродити в їхніх країнах Національну гордість. Карають також і тих, які обороняють свою матірню мову, культуру і національні традиції".

Виступ французького делеґата зробив помітне враження на західніх делеґатів, але викликав злість у багатьох комуністів. Голова чехо-словацької делеґації Ріхард Дворак відклав свою відповідь, мотивуючи це тим, що він занадто подерненований. Голова польської делеґації проф. Мар'ян Добросєльскі закликав делеґатів Конференції завернути зі шляху обопільного обвинувачення та реторики з часів „холодної війни", бо „ніхто не має монополю на правду і справедливість", — заявив Добросєльскі. Совєтський делеґат Сєдов додав, що це перший раз за час тривання Европейської Конференції, що справа зірвання нарад була піднесена делеґатами. Інші дипломати заявили, що вони сумніваються у виході росіян з Конференції.

Окружний Комітет УНС в Пассейку обговорював організаційні проблеми

Пассейк, Н. Дж. — Відділи УНСоюзу, що творять Окружний Комітет Пассейку, відбули річні збори в суботу, 16-го жовтня ц.р., в місцевому Українському Народному Домі, на яких обговорено ряд справ, зв'язаних з діяльністю та розвитком УНС.

Голова Округи п. Іван Хомко привітав пані Марію Душник, заступницю головного предсідника УНС, як теж представників Відділів, після чого секретар Округи, п. Василь Марущак, відчитав протокол з попередніх організаційних зборів.

Голова Округи п. Хомко у своєму звіті дав перегляд кампанії за новими членами, зазначуючи що п. Петро Головачук, секретар Від. 42 в Пассейку, знову визначився як упровідний організатор в Окрузі та що його осягн повинні стати прикладом для всіх інших організаторів в змаганні досягнути організаційну Квоту Округи.

П-і Душник погратулювала п. Головачукові 83-літньому піонерові, за зорганізування 16 членів до цієї пори, як теж п. Григорієві Клименкові (Від. 182 в Клифтоні) за його 8 нових членів, та п. Іванові Бурнієві (Від. 64 в Петерсон) за 6 нових членів. Два місцеві відділи не зорганізували досі ні одного члена, але є надія, що вони зорганізують до кінця року по кілька членів.

Промовець підкреслила

(Закінчення на ст. 4-ій)

Округа УНС Перт Амбой відбула організаційні наради

Перт Амбой, Н. Дж. — В неділю, 23-го жовтня, тут в приміщеннях Українського Народного Дому відбулися організаційні наради Окружного Комітету УНСоюзу, в яких взяло участь 12 представників п'ятьох Відділів Округи. Головним промовцем під час нарад був головний предсідник УНСоюзу Йосип Лисогір, а про організаційний стан Округи доповідав обласний організатор Василь Оріховський. Заступлені були Відділи 104-ий і 155-ий з Перт Амбой, 342-ий з Картерет, 349-ий з Менвілл і 353-ій з Ню Бронсвіку.

Наради відкрив голова Округи Корнило Галушка, вітаючи присутніх та звітуючи коротко про День УНСоюзу в Ню Джерзі, який відбувся успішно минулого серпня за організацією чотирьох Округ стейту. Чистий фінансовий прихід з цієї імпрези буде розділений поміж чотирма Округами.

В. Оріховський в переглядi організаційної праці Округи відмітив, що досі придбано 65 нових членів, тобто осягнено 50 відсотків річної квоти. На чоловіе місце в цьогорічній членській кампанії вибилися секретарі М. Фединишин із 155-го Відділу і Й. Ярема з 372-го Відділу в Плейнфілді, зорганізувавши досі

(Закінчення на ст. 3-ій)

Округа УНС Філядельфії матиме наради цієї неділі

З Організаційного Відділу УНС інформують, що в продовжуванні цьогорічної передконвенційної членської кампанії УНС, метою якої є здобути 5,000 нових членів із загальною сумою забезпечення 10 мільйонів доларів, цієї неділі, 6-го листопада відбудуться організаційні наради однієї з найбільших і найбільш активних та успішних Філядельфійської Округи УНС. З уваги на те, що в год. 4-ій тієї неділі місцевий Відділ УККА влаштовує Святочну Академію для відзначення Листопадового Зриву, організаційні наради УНС почнуться вже в год. 1-ій по полудні в залі Союзового Дому 5004 Олд Йорк Ровд у Філядельфії. В нарадах візьмуть участь відділові урядовці та конвенційні делеґати Відділів УНС цієї Округи і головні урядовці: головний предсідник Йосип Лисогір, головні контрольори проф. д-р Богдан Гнатюк і д-р Іван Скальчук та головний радний Іван Одежинський. Філядельфійську Округу УНС очолюють голова Петро Тарнавський, секретар Омелян Барикла та касир Іван Даньківський, а почесними головами Округи є д-р Володимир Галан та інж. Осип Бакай.

ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ УНСОЮЗУ

До Головної Канцелярії УНСоюзу наспіло в жовтні 1977 р. 362 аплікації нових членів, що їх прислали такі секретарі та організатори:

По 4 і більше аплікацій надіслали: Я. Фішер (346) — 13, І. Геврик (445) — 11, М. Кігічак (240) — 9, Ю. Цегельський (368) — 9, Р. Татарський (94) — 8, В. Кобіто (121) — 7, М. Ольшанський (51) — 6, Марія Капраль (112) — 6, Т. Кубарич (217) — 6, С. Левицький (442) — 6, Д. Марціньок (502) — 6, Анна Баранкевич (212) — 5, Ю. Гаврищків (283) — 5, М. Хоманчук (5) — 4, Марія Кульчицька (8) — 4, Р. Куропась (20) — 4, М. Фединишин (155) — 4, Т. Бутрей (164) — 4, П. Гелетій (164) — 4, К. Безкоровайний (256) — 4, П. Сумик (263) — 4, Мелянія Міляновин (287) — 4, Віра Напора (291) — 4, П. Федик (292) — 4, В. Дідюк (416) — 4, Текля Мороз (465) — 4.

По 3 аплікації надіслали: О. Зинюк (15), Ольга Малищак (29), С. Івасечко (48), Т. Сливінський (59), І. Петрунцьо (78), А. Дорошенко (114), І. Сірик (114), Г. Корб'як (146), Т. Дуда (163), О. Мельник (166), Е. Блідий (220), П. Ліщак (230), О. Чабан (242), Д. Заневич (441), Евстахія Міляних (450), Е. Репета (506).

По 2 аплікації прислали: І. Пещиляк (6), Ю. Сціленний (11), Олена Олек (22), М. Юзенів (27), С. Гонза (38), П. Головачук (42), В. Сиваник (43), Юлія Демчук (76), Ольга Марущак (82), Н. Драпала (96), М. Сорока (136), Анна Яремко (154), А. Джула (161), Стела Раєн (171), В. Палідвор (204), Ольга Челюсняк (266), І. Флис (267), С. Моторович (295), П. Врублівський (301), Маргарета Гентош (305), М. Білик (323), В. Цюпа (325), В. Кловсник (325), Е. Притула (337), Т. Фінів (350), Ю. Баранюк (371), В. Гетманський (374), Ірена Олійник (387), М. Нич (406), І. Кнігницький (430), Олександра Дольницька (434), Л. Вовк (444(, Ольга Калинович (459), М. Хомин (464), Стефанія Кочій (472).

В. Гетманський(374),Ірена Олійник(387), М.Нич(397), М. Мартинюк(406), І.Кнігницький(430), Олександра Дольницька(434), Л. Вовк(444), Ольга Калинович(459),М. Хомин (464), Стефанія Кочій (472).

По одній аплікації надіслало 193 секретарі і організатор. Разом Головна Канцелярія УНСоюзу одержала у жовтні 362 аплікації нових членів.

Губернатор Бирн прохає амбасадора Ґолдберґа видвигнути в Београді справу Українських політв'язнів

Трентон, Н. Дж. — Додержуючи обіцянки, яку він дав представникам української громади стейту Ню Джерзі тиждень раніше, губернатор Брендан Бирн звернувся телеграфічно до амбасадора Артура Ґолдберґа, голови американської делеґації на Београдській Конференції, з вимогою поставити справу українських політв'язнів на порядок нарад.

В телеграмі, датованій 10-го жовтня, губ. Бирн заявив, що ув'язнення таких українських діячів культури як Микола Руденко, Олекса Тихий, Валентин Мороз, Олекса Сергієнко та інших, „потрясає сумлінням думаючих людей в цілому світі". Губ. Бирн прохає амбасадора Ґолдберґа, щоб він передав цей заклик совєтському урядові та всім учасникам конференції з вимогою, щоб совєтські власті „хоча б з гуманних зглядів звільнили цих тяжко недужих політв'язнів". Губ. Бирн підкреслив, що своє звернення до амбасадора Ґолдберґа він висловлює в імені американських українців, які живуть в стейті Ню Джерзі.

Копії телеграми вислано до президента Картера, до Леоніда Брежнєва і до амбасадора Анатолія Добриніна, — повідомило бюро губ. Бирна.

Владімір Буковський знову прибуде до ЗСА

Вашінгтон. — Владімір Буковський, відомий совєтський дисидент, якого Москва виміняла за лідера Комуністичної партії Чіле Люїса Корвальяна, знову прибуде в листопаді до З'єднаних Стейтів Америки, цим разом на запрошення Джорджа Міні, президента Американської Федерації Праці, Конгресу Індустріяльних Організацій. Буковський, в товаристві чільних активістів американської Робітничої Юнії, відвідає декілька місцевостей в ЗСА і промовлятиме до членів АФЛ-СІО в Чікаго, Детройті, Клівленді, Піттсбургу і Сан Франсіско. Як відомо, на річну конференцію АФЛ-СІО, яка розпічнеться 8-го грудня ц.р. в Лос Анджелесі, Джордж Міні запросив також нобелівського лавреата академіка Андрея Сахарова, Александра Подрабінека, Анатолія Марченка та ще кількох інших совєтських дисидентів. Буковський виступатиме також в інших містах ЗСА на запрошення Конгресу російських американців та інших організацій.

Совєти будують нові атомові підводні човни з ракетами викидними

Вашінгтон. — Згідно з інформаціями американської військової розвідчої служби, Совєтський Союз розпочав позбудовувати свою підводну фльоту, заступаючи підводні човни давнішої дати новими човнами з атомовими двигунами і вистрільними далекобіжних ракет. Кожний такий човен буде спроможний вистрілити 20 до 24 ракети з атомовими головками. Новий тип совєтського підводного човна є мабуть найбільшим, який колинебудь був збудований в Совєтському Союзі. Човен довгий на 500 стіп і важить 15.000 тонн,отже є найбільшою одиницею у підводному судноплавстві СССР. Помимо того, що на Заході ще не відомі усі подробиці побудови човна, розвідча служба вважає, що новий модель совєтського підводного човна призначений для перевозу бодай 20 далекобіжних атомових ракет, які він може вистрілювати з-під води і на поверхні моря. Досі ні один совєтський підводний човен не був спроможний перевозити чи вистрілювати далекобіжні балістичні ракети з засягом 6.000 миль. Колишній секретар оборони ЗСА Доналд Г. Румсфелд ще в січні ц. р. передбачував, що Совєтський Союз розпічне будову таких човнів, але ніхто не сподівався, що це вже станеться в новітні. Будова цього човна викликала нові дискусії у військових колах Заходу, бо у зв'язку з цим напевно мінятиметься також мілітарна стратегія СССР і Москва, можливо, зверне тепер більше уваги на свою морську силу, зменшуючи при тому сухопутню армію. Військові спеціялісти при тому пригадують, що досі ЗСА перевищували СССР на морях тільки тому, що приблизно від 1960-го року в океанах оперували 41 американських підводних човнів з атомовими ракетами „Палярис" і „Посейдон". Ця „невидима" фльота ЗСА відстрашувала СССР від необдуманих воєн в тих частинах світу, де інтереси ЗСА були б загрожені.

Сенат схвалив енерґетичну програму

Вашінгтон. — Після цілотижневих нарад, які часто тривали до пізної ночі, Сенат у понеділок, 31-го жовтня, схвалив останню частину енерґетичної програми, яка значно різниться від пропозицій президента Джіммі Картера і від законопроєктів, що їх вже раніше проголосувала Палата Репрезентантів.

Тоді, коли Президент і Палата наголошують потребу збільшення різних податків, наприклад, на автомобілі, які вживають надмірну кількість бензини і на американську нафтову ропу, щоб в такий спосіб зменшити вживання різних нафтових продуктів, то Сенат, 52-ма голосами проти 35-ох, проголосував пропозиції, які наголошують потребу надання податкових пільг, зокрема для продуцентів різних родів пального, щоб захохотити їх збільшити свою продукцію. Сенатські пропозиції теж передбачають податкові полегші для домовласників, які ізолюють свої хати чи вживатимуть інші роди пального замість природного газу й оливи для огрівання. Проте, речники Білого Дому твердять, що Сенат „більше дбає про бізнесменів, ніж про пересічних громадян" і натякнули, що якщо спільна комісія обох Палат Конгресу не введе потрібних змін на користь пересічних громадян, то президент Картер може накласти „вето" на такий енерґетичний законопроєкт. Сподіваються, що спільна конгресова комісія дійде до порозуміння щодо компромісового законопроєкту десь щойно на початку наступного року.

Дорадники Президента повідомили, що він може відложити на пізніше свою заплановану поїздку по 9-ох країнах світу.

Товариство св. Анни — 343 Відділ УНС відзначить своє 40-річчя

Рочестер, Н. Й. — Бенкетом і балем та різноманітною мистецькою програмою Товариство св. Анни, 343-ий Відділ Українського Народного Союзу (Жіночий Відділ, секретаркою якого є пані Марія Сверида), відзначить цієї суботи, 5-го листопада ц. р., в Українському Горожанському Центрі при 831 Джозеф евеню, 40-річчя свого існування і корисної праці для добра УНСоюзу і української громади взагалі. Головним промовцем на бенкеті буде пані Марія Душник, заступниця головного предсідника УНС. Виступатиме також з коротким словом перша голова Відділу пані Катерина Білий і о. шамбелян Микола Бабак. З тієї нагоди усі члени, які належали до Відділу 25 років і більше, одержать від УНС відповідні грамоти і відзнаки. Урядовці Відділу інтенсивно приготовляються до цього небуденного свята.

„ДІТИ — ДІТЯМ"

Головна Управа Української Американської Жіночої Допомогової Організації у Ню Йорку повідомляє, що пожертви на збірку „Діти — Дітям" можна складати на листи збірщиць УАЖДО в склепах „АРКА", „СУРМА", Самопоміч-Банк і у п. Л. Пришляка, а 13 листопада ц. р. — в пушки біля церков.

КІУС пропонує маґістерські та докторські стипендії

Едмонтон. — Канадський Інститут Українських Студій приймає під цю пору подання на п'ят маґістерських тезових стипендій (по 3,500 дол.), що не відновлюються, та на три докторські дисертаційні стипендії (по 5,000 дол.), що можуть відновлюватися. Стипендії мають допомагати аспірантам закінчити свої тези (дисертації) з української або українсько-канадської тематики у дисциплінах педагогіки, історії, гуманістичних наук, прав і суспільних наук. Стипендії будуть надані лиш у тезовому році і тільки для тезової праці.

Стипендії можуть бути використанями в будь-якому коледжі чи університеті в Канаді або за кордонами Канади. Кандидати на стипендію мусять бути або канадськими громадянами, або канадськими іміґрантами в час подання. Лиш у вийняткових випадках можуть стипендіянти одержати рівночасно й інші підмоги.

Реченець на подання є 31 січня 1978 р. Подання висилати на адресу: The Canadian Institute of Ukrainian Studies, 335 Athabasca Hall, The University of Alberta, Edmonton, Alberta T6G 2E8.

МОСКВА ПРОДОВЖУЄ ОЧОРНЮВАТИ К. ВАРВАРОВА, ВКЛЮЧАЄ ЙОГО ДРУЖИНУ

Константин Варварів

Москва. — Не зважаючи на те, що амбасада ЗСА гостро запротестувала проти спроби працівників КГБ шантажувати, за допомогою видуманих оскаржень, Константина Варварова, американського дипломата українського роду, щоб він співпрацював з розвідкою Совєтського Союзу, і хоча сам Варварів категорично заперечив совєтські закиди, що він служив у нацистській поліції під час Другої світової війни, совєтські власті продовжують очорнюючу кампанію проти нього і поширили свої оскарження проти його дружини.

Совєтське пресове агентство ТАСС у понеділок, 31-го жовтня, заявило, що „компетентні совєтські чинники" мають в своїх руках незаперечні документи, які, мовляв, доказують, що Константин Варварів, представник Державного департаменту до ЮНЕС—КО (Організації Об'єднаних Націй в питаннях освіти, науки і культури), служив в нацистській поліції та брав участь в масових вбивствах совєтських громадян під час Другої світової війни. „Його дружина, Елена (Ліна), з дому Козар, працювала як перекладач для Гестапо у Дніпропетровському" — твердило згадане совєтське пресове агенство.

Відповідаючи на ці нові закиди, Константин Варварів у Парижі заявив кореспондентові пресового агентства „Юнайтед Пресс Інтернешнал", що Москва розпочала цю очорнюючу кампанію проти нього і його дружини з надією, що „хтось повірить цим видумкам", додаючи, що в час, коли він нібито мав співпрацювати з нацистами, то був тоді в'язнем у нацистському концентраційному таборі. Варварів також сказав, що коли 16-го жовтня до його готелевої кімнати в Тбілісі, Грузія, вдерлися аґенти КГБ і старалися шантажем змусити його співпрацювати зі совєтською розвідкою, то один КГБ-іст одверто заявив, що неважливо чи закиди проти нього правдиві, чи ні, бо „ми зуміємо представити свідків і письмові свідчення під присягою".

„Юнайтед Пресс Інтернешинал" інформує, що амбасада ЗСА у Москві внесла другий з черги протест до совєтського міністерства закордонних справ, повторюючи, що шантаж проти Варварова становить поважне порушення дипломатичних принципів.

Того самого дня Годдінг Картер III-ій, речник Державного департаменту, заявив, що його департамент невдоволений відповіддю Кремля на перший протест і вимагатиме „дальшого вияснення справи".

Представник американської амбасади в Москві сказав кореспондентам, що безпідставна совєтська кампанія проти Константина Варварова і його дружини має на меті відвернути увагу від факту, що КГБ неуспішно старалося, шляхом шантажу, спонукати американського дипломата співпрацювати із совєтською розвідкою, коли він перебував у Тбілісі на нарадах ЮНЕСКО. В своєму першому протесті амбасада ЗСА заявила, що шантаж проти Варварова є „провокативним і недопустимим трактуванням американського дипломата" і зазначила, що такі випадки можуть тільки перешкодити поліпшенню зв'язків між ЗСА і СССР. Амбасадор Малколм Тун закликав совєтський уряд покинати до відповідальности винуватих за вломом до кімнати Константина Варварова.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ДОПОВІДЬ ПРОФ. Д-РА О. ПРІЦАКА

Ню Йорк. — Заходами Товариства Українських Інженерів Америки тут в суботу, 5-го листопада ц. р., о год. 6-ій вечором в Українському Інституті Америки при 2 Схід. 79-та вулиця проф. д-р Омелян Пріцак виголосить доповідь на тему: „Сьогоднішня наука і ми". Після доповіді виміна думок.

ЛИСТОПАДОВІ РОКОВИНИ В ЧІКАҐО

Громадський Комітет під патронатом Відділу УККА в Чікаго відзначить 60-річчя українських державно-збройних сил України та 35-річчя УПА дводенними святкуваннями, 5-го і 6-го листопада 1977 р. В суботу, 5-го листопада, відбудеться концерт о год. 7-ій веч. в школі Шопена для відзначення 60-і 35-річчя збройних сил України та річниця Листопадового Чину. В неділю, 6-го листопада, відбудеться зустріч і обід громадянства з українськими вояцтвом усіх військових формацій в залі Дому СУМА о год. 2-ій по пол. Мистецькі виступи під час обох днів.

ТРИ ДОПОВІДІ В АСТОРІЇ

Асторія, Н. Й. — В неділю, 6-го листопада ц. р., тут в Домі СУМА при 34-14 31-ша евеню відбудуться Святочні Сходини на яких, вшановуючи 59-ту річницю Листопадового Зриву, 60-річчя УНРеволюції і 35-річчя УПА, будуть виголошені три доповіді, а саме: маестро Михайло Острверха говоритиме про значення Листопадового Зриву, пор. Лев Футала про 60-річчя Української Національної Революції і 35-річчя УПА, а д-р В. Нестерчук про провідного націоналістичного діяча пок. ред. Григорія Драбата. В мистецькій частині виступить сумівська молодь. Сходини організує ОУВФ.

НТШ В ЗСА ЗАПРОШЕНЕ НА КОНФЕРЕНЦІЮ ЕТНІЧНОЇ СПАДЩИНИ

Ню Йорк, — На запрошення д-ра Стен Сайдера, директора Програм Учительського коледжу Колюмбійського університету в Ню Йорку, Президія НТШ на своїм засіданні 30 вересня ц. р. та на пленарному засіданні цілої Управи 30 жовтня ц. р. рішила взяти участь у Конференції Етнічної Спадщини, яка відбудеться 11 та 12 листопада 1977 р. Конференцію організує Учительський коледж Колюмбійського університету й НТШ має при тій нагоді влаштувати виставку видань НТШ в їх приміщенні при 525 Вест 120 вул., яку доручено зорганізувати д-рові Олександрові Соколишинові, заступникові Наукового Секретаря НТШ в ЗСА.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Чергова провокація

Недавня спроба працівників горезвісного КГБ шантажувати Константина Варварова, американського дипломата українського роду, щоб він співпрацював з розвідкою Совєтського Союзу, це черговий приклад совєтської провокації, яку Москва застосовує протягом цілого існування тієї комуно-російської імперії. Якщо кремлівські верховоди не можуть добитись своїх цілей шляхом переговорів, то вдаються до насильства і брехні, як це зробили у випадку з Константином Варваровим, коли в половині жовтня КГБ-істи намагалися шантажем видуманих оскаржень змусити його до шпигунства в совєтську користь під час його перебування на конференції ЮНЕСКО в Тбілісі, Грузія.

Ця спроба Москви закінчилась провалом і цілком правильно викликала гострі протести з боку амбасади ЗСА та Державного Департаменту, але виявила дуже притаманний для КГБ спосіб діяння. Коли цей американський дипломат заявив КГБ-істові, що оскарження проти нього фальшиві, то совєтський агент відповів: „це неважливо чи закиди правдиві, чи ні, бо ми спроможні представити свідків і письмові свідчення під присягою''. Отже, той КГБ-іст підтвердив давно відому істину, що совєтські чинники фабрикують пофальшовані „докази'', якщо намічена ними жертва є поза досягом їхніх концентраків і психушок і сама не мусить „признаватись'' та „каятись''. Напрошується питання: Скільки таких пофальшованих „доказів'' передали совєтські чинники Іміграційній Службі ЗСА, яка тепер розглядає справи здогадних „воєнних злочинців'' з часу Другої світової війни?

Недавно, в жовтні, кремлівські шантажисти вдалися до провокації під час річних нарад Спільної Совєтсько-Американської Комісії для справ здоров'я, коли совєтський представник д-р Діметрій Венедіктов погрожував, що СССР може припинити всю співпрацю з ЗСА в тій ділянці, якщо американська делегація не підпишеться під спільною заявою, яка фактично засуджувала б широко поширені і доказані твердження, що в Совєтському Союзі існує „систематичне зловживання психіятрією для політичних цілей''. Він вимагав, щоб американські представники заперечили, що в Совєтському Союзі запроторюють до закладів для умовохворих цілком здорових політичних в'язнів і людей, які посміють критично висловлюватися про будь-які аспекти політики Кремля. І ця провокація Москви закінчилася провалом, бо американська делегація, на пораду Державного департаменту, відмовилася підписати таку заяву.

Наперед можна передбачати, що ця погроза совєтського делегата д-ра Венедіктова про можливість припинення співпраці з ЗСА на відтинку охорони здоров'я навряд чи на цьому закінчилася.

Тільки рішуче становище урядів вільних країн, як і індивідуальних жертв совєтського шантажу, як це вчинив Константин Варварів, негайно демаскуючи шантажистів, якщо не припинить, то бодай зведе нанівець розбишацькі практики совєтських ґанґстерів.

Активізація спротиву

Інформаційні засоби Заходу принесли в неділю, 30-го жовтня ц. р., за ассосіейтед Пресс повідомлення, що в Литовській ССР, зокрема у столиці Литви Вільнюсі, відбулися ще 10-го жовтня бурхливі заворушення і відкриті антисовєтські виступи литовців, які, використовуючи масове зібрання народу на футбольному мачті проти російської команди зі Смоленська, не тільки вигукували антисовєтські і націоналістичні гасла з домаганням волі для литовського народу, але вийшли після на вулиці міста, зривали зі стін совєтські лозунги про відзначення 60-річчя Жовтневої революції в СССР, здирали з маштів совєтські прапори, перевертали піліційні авта, входили у відкритий бій з відділами поліції, агентами КГБ і так званими „дружинниками" тощо. Коротко, литовці створили посмак революційного виступу проти окупаційної влади, якої вони не терплять і проти якої ведуть систематичну боротьбу з надією відзискати при моральній допомозі Заходу і відповідній співдії інших поневолених Москвою народів, утрачену в 1940 році державну незалежність.

Активізація спротиву в Литві почалася вже давно, бо фактично вона триває від першого дня окупації цієї геройської нації комуно-московськими окупантами на початку Другої світової війни. Литовські патріоти домагалися волі для Литви в часі бурхливого мадярського повстання, в часі протестних розрухів польських робітників в Познані, в часі ліквідації „Празької Весни" і поновної окупації Чехо-Словаччини військами Варшавського Пакту, і вони роблять це й сьогодні. Литовські підпільні видання „ЕЛЬТА" і „АУШРА" постійно друкують заклики литовського руху спротиву і комітету нагляду над виконанням Гельсінських угод, як також звернення до лідерів вільного світу з проханням виступити активно проти зумисного національного ґеноциду, стосованого Москвою супроти литовського й інших поневолених СССР народів. Вдаючись до крайности, литовські патріоти зверталися навіть до керівників західніх Комуністичних партій — еспанської, італійської і французької та просили Каррілья, Берлінґуера і Марше засудити хвилю переслідувань, арештів і вивозів литовців та звертали увагу, що жертви московського терору переходять вже в сотні-тисяч, не згадуючи про зумисні русифікаційні заходи, метою яких є цілковито знищити литовську культуру, мову, традиції, звичаї тощо, отже знищити литовську націю.

Не бачучи конкретних вислідів паперових звернень, литовські патріоти вдаються у беснадії до революційних методів боротьби, щоб тільки держати живою ідею відновлення самостійної і суверенної держави. Нещодавно понад 500 литовців протестували у Вільнюсі та інших містах проти нищення церковних та культурних пам'ятників; в лютому 1977 р., з нагоди литовського державного свята, в Каунусі були розкидані летючки з домаганнями свободи для Литви, які закінчувались гаслом: „Смерть московським тиранам і поневолювачам!"; у вересні появився новий „Маніфест Організації для боротьби за незалежність націй в СССР", кружляють в народі також інші антисовєтські писання, які у відписах ходять від хати до хати.

У зв'язку з цими фактами, можна говорити про посилену активізацію рухів спротиву в Совєтському Союзі, які скоріше чи пізніге розвинуться у велику стихійну силу, що мусить довести до розвалу рабовласницької імперії москалів, яка принесла стільки горя багатьом волелюбним народам.

Софія Наумович

ПРО УКРАЇНУ У ФРАНЦІЇ

Про Україну говорять, пишуть і її показують у Франції. Мабуть уже недалекий час її волі...

Найсильніший аргумент витягають звичайно тоді, коли всі інші не допомагають. Таку саме „гармату'' висунув ізраїльський президент Менахем Беґін для французької телевізії, коли його надто „припікали'' журналісти-арабофіли. Йому треба було сильних аргументів, щоб боронити не тільки життєвого простору для жидів в Ізраїлі, але й, як він висловився, „оборонного простору'' для молодої держави, бож „під час війни „Йом кіпур'' ворожі стрільна залітали аж до Вифлеєму''.

На це журналісти йому відповідали, що палестинці теж мусять мати своє „місце під сонцем'', а це видимо дуже схвилювало през. Беґіна, й він подразнено відповів, що жиди не думають переговорювати з тими, які відмовляють Ізраїлеві права на власну державу та її безпеку. Його подразнення дійшло до найвищої точки (що він незабаром відпокутував сердечною атакою), бо він просто кричав:

— А хіба Совєтський Союз хоче говорити з українцями у Києві, які заперечують право Совєтського Союзу до України, й розстрілювали б москалів?''

Це була справжня „груба Берта'' для французьких журналістів, які вже не знайшли відповіді Беґінові. Арґумент був виразно призначений для москалів, які керують палестинською боротьбою.

„Лє Монд'' з 16-17 жовтня ц. р. помістив велику статтю у відділі „Етранжер'' (чужина): „Лист із Києва — з над безмежного й супокійного Дніпра'', а побіч мапу України з, на жаль, русифікованими назвами (Кієф, Харкоф), але виразними границями від далекої, в кутку, Москви.

У тексті, побіч несусвітніх нісенітниць, почерпнених з московських джерел, сам початок та декілька дальших висловів гідні зазначування: „На початку нашого тисячеліття Москва не існувала, а велике місто на березі Дніпра було суперником Візантії у політиці й торгівлі, останньою сторожею Европи перед азійськими степами... Монгольська інвазія 1240 р. знищила цю Київську Русь — префеодальну й квітучу, архітектурні свідки якої ще існують, хоч вони настільки рідкісні, що й блискучі... Київ... має зародок дипломатії, бо Україна, як і Білорусь, має свого представника в ОН... Коли Малоросія Гоголя була культурно підкорена „великими'' сусідами Москви і Петербургу... то совєтська Україна...трохи більше „рівна'' як інші республіки. У Києві, у протилежності до інших республік, — усі написи українські. Але дійсність більше скомплікована: ...московська мова здобуває терен...проти чого виступають українці, що турбуються українською культурою. Їх зразу прозивають „націоналістами''... Це не заперечує загальному враженню, що українська нація примирилася зі своєю подвійною тотожністю (ідентичністю)... Не знаючи про Плюща чи Штерна й інших... Київ щасливий своїм сонцем та підвищенням життєвого рівня, хоч і чутливий на браки харчу (мариво голоду ніяк не віддалене)... задовольняється... мистецькими і спортовими імпрезами, доступними (!?) для всіх.'' Підписаний: Антуан Пенґо.

Треба ще нагадати, що „Магазін літерер'' за червень ц. р., присвятив це число „письменникам-дисидентам'' та віддав місце Плющеві й Морозові, у двох статтях: „Плющ — схізофренік'' з його знімкою з телевізії, де він по - казує українські книжки, та „Новий український резистанс'' зі знімкою Валентина Мороза, з рисунку В. Шапіро з в'язниці в Орлі. Почавши від Сталінових переслідувань українців, автор М. К. (Марк Кравець) говорить про 17 статтю совконституції, яку назвав кгбіст „призначеною для чужини'', і що переказав Мороз у своєму творі; згадує Осадчого, Чорновола і Дзюбу, й назагал добре представляє українських „дисидентів'', не доходячи проте до суті справи: визвольної боротьби українських політв'язнів. У замітці під останньою статтею подані назви двох книжок — Мороза і Чорновола, — які появилися в ПУДрукарні в Парижі.

Михайло Островерха

БРЕХНЯ І СТРАХ

Ці дві прикмети це основа московського царства від найдавніших до нинішніх часів. Ствердив це й утривалив у своїх враженнях із двомісячного побуту в московській імперії у 1839 році, за царя Ніколая І, француз Маркіз Де Кюстен.

„Хтонебудь, хто з увагою пізнав цю країну, буде вдоволений, що всюди може проживати, лиш не в ній... Не перестаю дивуватися, як спогляну на нарід, що він аж такий байдужий: живе й умирає спокійно в півтіні, що йому дає поліція його володарів... Тут брехати означає захищати суспільство, а говорити правду це — валити державу... Москалі й досі переконані, що брехня дає успіхи... Кремль — глядіти на нього — не відчуваєте приємности, а викликає у вас страх: як не є гарний, то жахливий є... Ця нація, — в основі вони здобувці, — стала загарбницею через убожество; вже заздалегідь через підле підданство у своїй хаті вона уже відпокутовує надію, що буде тираном у інших, у їх хаті: слава і багатство, що її, цю націю, чекають, відвертає її увагу від упідлення, яке вона терпить — раб навколішках мріє про володіння над світом.

...Говорять у Петерсбурзі (у 1839 р. М. О.): „Европа вичерпується у пустому лібералізмі, а ми є сильні саме тому, що ми не є вільні: ми є терпеливі в ярмі, а інші заплатять за наш сором''. ...„Не бачу іншої нагороди для тих, що родяться у такім устрої, де є тільки гордість і надія — володіти... Політичний устрій Московії не витримав би й двадцять років при вільних взаєминах із Европою''.

Де Кюстен, пізнавши московську імперію, говорить сущу правду-передбачення й нині актуальне про Европу: „Коли наша космополітична демократія, осягнувши свої останні здобутки, вчинить війну, яку ненавидять усі народи; коли нації, що чваняться, що вони на цій землі найбільше цивілізовані, зовсім вичерпаються у їх політичних крутійствах і, від упадку до упадку, опиняться у прірві сну в себе, а в нарузі ззовні; коли кожен союз цього зіпсутого еґоїзмом суспільства буде неможливий, — тоді катеракти Півночі знову хлинуть на нас, і тоді прийде останнє нашестя, та не варварів і невіжих, а хитрих і проворних майстрів, проворніших ніж ми, бо навчились саме на наших помилках: як можна і як треба володіти''. І далі говорить про свої спостереження у Московії: „Якщо між москалями трапляються дипломати кращі ніж у нас між народами більше розвиненими, то це тому, що наші часописи докладно вчать їх про все те, що твориться або задумується творити в нас; замість уміло ховати наші слабі сторони, ми кожного ранку ревно показуємо їх їм; і навпаки, їх візантійська політика, що діє у тіні, щільно закриває те, що вони думають, що роблять, чого бояться. Ми ходимо в світлі сонця, а вони ступають у закритті. Гра нерівна. Невіжество, в якому вони залишаються, осліплює нас, а наша щирість освітлює їх; ми маємо слабість ляпати язиком, а вони мають силу секрету. Ось, у цьому й скривається їх зручність...

...Що збільшує моє розгублення, а то і страх, це бачити шал людини, що орудує тиранією, яка легко впливає на людей, що терплять від неї: жертви стають співучасниками ще ревнішими, ніж їх кати. Ось чого можна навчитись в Московії... В московській імперії деспотизм завсіди діє з математичною суворістю... Треба бути москалем, щоб жити в Московії: проте, на око, все йде як і в інших народів''.

Добігає сто п'ятдесят років з того часу як Маркіз Де Кюстен при своїй тонкій спостережливості схопив ці прикмети нашого північного постійно небезпечного сусіда: ці його думки, міркування неодного могли б навчити, опам'ятати, чужого й нашого, але — світ ніколи не слухав і не слухає мудрих пересторог. „Історія — це учителька життя'' — кого вона навчила? Та ж ми й нині, — після такого пекла, що ми його пережили, — багато вчимося з нашого минулого? Чи не повторюємо докладнісенько ті самі похибки в нашій політиці, — якщо така є! — у наших справах?..

Іван Овечко

СВАРІТЬСЯ, АЛЕ... СПІВПРАЦЮЙТЕ!

Про рідну мову пишуть у нас майже всі, хто вміє взагалі писати, а наші мовознавці через те дуже сердяться на всяких дилетантів, неуків і всіх інших некомпетентних у тій справі авторів. А хто найбільше від того терпить, так це ми — оті, що посередині: ні дилетанти, ні знавці. Та ще якби тільки наші мовознавці сердилися на тих, що „лізуть не в свій город", але вони й між собою сваряться — за слово, за вислів, за авторитет. Сваряться, але, на жаль, не дуже співпрацюють між собою. А нам, „середнякам", приходиться через те часто стояти на роздоріжжі, не знаючи, на яку ногу стати, як те чи інше слово написати, щоб і чистоту мови нашої зберегти, щоб і в москалізм чи полонізм не впертися, щоб і кайданів нашій мові не накидати, замикаючи її в гетто.

Кажуть, що відірвані від рідної землі й рідного народу мовознавці також не можуть зарадити нашій біді, не маючи, мовляв, вирішального впливу на наше мовлення і писання. Я ж іншої думки: вони мають або могли б мати такий вплив. А прав на такий вплив вони мають тут більше, ніж, скажемо, якась там Академія наук у самому Києві сьогодні. Бо та Академія мусить оглядатися на Москву, а якщо й ні, то і в самій Українській академії досить добровільних русифікаторів у поневоленій Україні. Отих, що снять про „єдиний совєтський народ". Але й вони не мають тотального впливу на мову добрих українських письменників, хібащо лише у формі заборони таким пись-

(Закінчення на ст. 4-ій)

Павло Маценко

КОНҐРЕСОВИЙ КОНЦЕРТ

9 жовтня 1977 р. у залі Століття Вінніпеґу від 8:30 год. веч. відбувся незабутній концерт з нагоди XII Конґресу Українців Канади. Виконавцями були: Симфонічна оркестра Вінніпеґу, дириґент П'єр Ґамба; мішаний хор ім. О. Кошиця з дириґентом Вол. Климковим; солісти Королівського вінніпезького балету; Український танцювальний ансамбль „Русалка", майстром церемонії був С. Семчишин.

Окремо буде написано нижче про перше виконання українського балету „Леґінь", лібрето й хореографія Дмитра Чутра, дириґент оркестри балету Н. Каен.

Програма почалась відіграванням симфонічною оркестрою гимнів Канади та України із співом їх всіми гістьми-слухачами, що ввело відразу у святочний настрій.

„Карпатську леґенду" В. Гомоляки оркестра під блискучим проводом дириґента П. Ґамби виконала з надзвичайним відчуттям. Слухачі мали нагоду чути карпатські мотиви, які композитор чудово оспівував, надаючи їм повного й своєрідного життя й, де треба, ласкавого підкреслення чи бурливого опису. Слухачі прийняли виконання буйними оплесками. І направду треба подивляти відчуття й уміння відкриття дириґентом образів твору!

Та, здається, ще більше майстерности й зрозуміння твору дириґент виявив у дириґуванні оркестрованого ним концерту ч. 33 Дм. Бортнянського: „Вскую прискорбна єси душе моя". Цей чисто вокальний і для церкви твір дириґент чудово оркестрував, немов знаючи слова концерту. Оркестра не домінувала над хором, вона його підтримувала, доповнювала після прозорих соль потрібними й стверджуючими „туті" — (всі). Враження від такої розумної співпраці хору з оркестрою було молитовне й проникливе. При тому пригадувалось мені оповідання капелян Придворної капелі, що передавалось майже сотку років по смерті Бортнянського. Оповідалось, що Бортнянський, відчуваючи останні дні свого життя, покликав капелян до сусідньої кімнати з його спальнею й просив їх заспівати „Вскую прискорбна..." (Чого сумуєш душе моя?) Можна тільки уявити, який то був спів! Тож співали найкращі й вибрані співаки для свого любленого, але умираючого провідника!

Слухаючи виконання того концерту, я був далеко в той час, в оточенні капелян, які зі сльозами в очах оповідали згадане передання. І дійсно! Хор співав із глибоким відчуттям, чисто, зіспівано й так виразно, що чулось кожне слово й ласкавість чи сум у сольових частинках. Те все, як було видно, сердечно переживав і дириґент П. Ґамба й тим приніс слухачам незабутні хвилини краси.

Може хтось сказати, що не годиться такий духовний твір співати з оркестрою, мовляв, у православних оркестра в церкві не вживається. Так, в церкві не вживається, але ніхто не може заборонити подібні твори оркеструвати й чути їх на світських концертах у поглибленому вияві. Бо ж не даром співаємо й читаємо в церквах: „Хваліте Його на арфі та гуслах!... на струнах та флейті!... та на цимбалах гучних! (Псалом 150).

Окрему увагу треба звернути на другу частину концерту, а це на першоразове виконання українського балету „Леґінь". Балетмайстер Дмитро Чутро у дуже короткий час виконав велетенську працю. В „Леґіні" головні ролі виконували солісти Королівського вінніпезького балету. Їм також довелось доконати чудес, коли мати на увазі їх сталі поїздки по Канаді із своїми виступами, 5-го жовтня мати у Вінніпезі свій виступ, а вже 9-го на українському концерті. Головну ролю „Леґіня" виконував Сальваторе Айело, Марічки-Маргарета Слота, Катрушки — Чери Кук і Супротивницю — Р. Андрейчук. Їм з успіхом допомагали вибрані члени ансамблю „Русалка".

Про сам балет варто написати більше для обзнайомлення з ним ширшого кола людей. Отож, коротко. Ідею постання балету оформив балетмайстер Д. Чутро й написав лібретто, а музику до балету написав визначний композитор Павло Печеніга-Углицький. Твір (1938 р.) був присвячений першому президентові Закарпатської України, о. д-рові А. Волошинові.

Балет має вісім сцен (танкових). У Вінніпезі їх всіх не було часу й через інші обставини виконати. Це значно скоротило час всього концерту. Тут не місце описувати причин скорочення, а перша з них — брак часу на вивчення всіх сцен. Вистава балету стратила багато через брак відповідної декорації, якої взагалі не було. Щоб не входити в особисті міркування, подаю враження випадкового гостя на балеті з Торонта, Тертту Парсіканґас, який написав листа до редактора англійського часопису „Трибюн", 13 жовтня 1977 р. Він такий:

„Створити своєрідний, справжній балет не завжди легко, тому розуміння того заохочує його побачити. Я зокрема був задоволений спритно створеним Леґінем, балетом Д. Чутра з музикою П. Печеніги-Углицького. Я думаю, що то було видатне досягнення і зокрема тому, що то новий балет, з новою музикою й новими рухами, які були вивчені в такий короткий час. Хореограф мав для того тільки три тижні. Маючи те все в увазі, саме виконання й обставини, я подумав, що таке можливе тільки у Вінніпезі!"

Так, це правда, і ми всі тішились успіхом всього концерту та в душі вдячні всім виконавцям і Комітетові Українців Канади з екзекутивним директором д-ром С. Кальбою, який так багато віддав часу й нервів до успішного завершення концерту. Зрозуміло, що на подяку й признання заслуговують і всі виконавці концерту.

Вінніпеґ, Манітоба.

Богдан Певний

МОНУМЕНТАЛІЗМ

(У 40-ві роковини убивства мистця Михайла Бойчука)

(2)

Дальші студії малярства Михайло Бойчук продовжує в Академії Мистецтв у Мюнхені. Осінню 1907 року подорожує по Дальмації і 1908 року виїздить до Парижу, де удосконалює знання малярства в Академії Рансон у професора Серісіера, а пізніше у професорів Ф. Валлотона та М. Деніса. В Академії Рансон знайомиться зі Софією Налепинською, видатною українською маляркою, народженою в Лодзі у Польщі 1884 року, з якою одружується 1917 року в Києві. З цього подружжя у Михайла Бойчука був син Петрусь, народжений 26 липня 1919 року. Софія Налепинська-Бойчук загинула такою самою трагічною смертю, як її чоловік 1939 року.

В Парижі Михайло Бойчук бере участь у виставках „Осіннього Сальону'' разом з українськими мистцями — Архіпенком, Левицькою, Касперовичем і Налепинською. Французька критика вирізнює праці Михайла Бойчука — Аполінер у „Демократі Соціяль'', Андре Сальве у „Парі Журналь'' та ін. Вже тоді стають наглядними творчі ідеї Михайла Бойчука, що згодом стали основою окремої мистецької течії, прозваної „монументалізмом''. Наразі критика називає його малярство „відродженням українського візантійського мистецтва''. Цікаво, що у протилежність популярній імпресіонітичній поверховості та експресіоністичній припадковості Михайло Бойчук ставить не лише продуманість загальної композиції, але усіх деталів твору з наголосом на використанні ліній та спрощенні форм.

1910 року Михайлор Бойчук подорожує країнами Західньої Европи, вивчає мистецтво Венеції, Фльоренції та Міляно. Його увагу найбільше притягає фрескове малярство майстрів Раннього Ренесансу, особливо Джотто, автора фресок каплиць Барді і Перуцці у церкві Санта-Кроче у Фльоренції.

Як знавець фрескового малярства, Михайло Бойчук 1912 року прибуває до Росії на запрошення Російського Археологічного Товариства для виконання реставраційних робіт у церкві Розумовський у селі Лемишах на Чернігівщині. Олекса Повстенко у статті „Храм св. Софії й доля архітектурних пам'яток Великокняжої доби'' („Свобода'' 26 квітня 1969 р.) згадує, що у 1919 році Михайло Бойчук керував реставраційними роботами у соборі св. Софії у Києві на доручення Софійської Комісії Археологічного Комітету Всеукраїнської Академії Наук. Вивчення фрескового малярства в Західній Европі та реставраційні роботи над старовинними стінописами України остаточно скеровують творчість Михайла Бойчука в сторону монументального малярства — він стає одним з найвидатніших його знавців.

Треба підкреслити, що монументальне малярство в Україні мало вже перед появою Михайла Бойчука поважний дорібок. Найціннішими пам'ятками монументального мистецтва були фрески та мозаїки київського Софійського собору з 1017 року. За життя Михайла Бойчука ще існували фрески та мозаїки собору Михайлівського Золотоверхого монастиря з 1105 року, знищеного большевиками у 1934 році, з яких урятовано невелику частину.

Збережені найстарші фрагменти розпису Десятинної церкви у Києві з 989—996 років, з виразною моделяцією і переданням світлотіні, свідчать про геленістичну спадщину. У фресках і мозаїках Софійського собору, імовірне виконаних грецькими майстрами, затримано чистоту візантійського стилю. Натомість уже у монументальному оформленні собору Михайлівського Золотоверхого манастиря спостерігаємо прагнення місцевих мистців подолати сувору візантійську нерухомість постатей, надати їм своєрідного кольориту. (Див. В. Н. Лазарев: „Михайловские мозаики'', „Искусство'', Москва 1966). Подібні тенденції знаходимо у фресках Юрієвої божниці в Острі з 1098 року, Кирилівської церкви у Києві з 1140 року та в уцілілих залишках розписів Успенського собору Єлецького манастиря в Чернігові з 1060 року. Знайдені фрагменти фресок у Спаському соборі в Чернігові з 1036 року та у церкві Спаса на Берестові біля Києва з 1113 року свідчать про широке розповсюдження цієї малярської техніки по всій Україні княжої доби.

Хоч пам'ятки монументального малярства періоду Галицько-Волинської держави не збереглися до наших часів, то все ж таки про нього можна створити уяву з дещо пізніших фресок Горянської ротонди поблизу Ужгороду з 1360-70 років, церкви св. Онуфрія у Лаврові з ХУ сторіччя, Вірменської церкви у Львові з першої половини ХУІ сторіччя та розписів виконаних українськими мистцями на замовлення польських королів Казимира III Великого, Владислава II Ягайла та його сина Казимира IУ в храмах Кракова, Ґнєзна, Люблина, Сандомира і Вислиці у Польщі (Див. Д. Горняткевич: „Шляхом українського Ренесансу'', Нотатки з мистецтва, Філядельфія 1965).

Коли Україна загоїла рани нанесені монгольською навалою, знову зацвіло монументальне мистецтво. У першу чергу в старовинних храмах розмальовано місце, де не збереглися давні фрески та мозаїки. Особливо активним щодо цього був Київ. 1608 року там розмальовано Кирилівську церкву, серед фресок якої звертає увагу портрет ігумена Василя Красовського. 1644 року майстри з Афону розписали фресками церкву Спаса на Берестові, де на тлі творів чужинецьких майстрів вирізняється шедевр українського портретного малярства — ктиторський портрет митрополита Петра Могили, роботи невідомого українського мистця. (Див. Г. Логвин: „Петро Могила в живопису'', Мистецтво, Київ березень-квітень 1968). Під час відбудови Києво-Печерської лаври після великої пожежі 1718 року, в 1722-30 роках було наново розмальовано фресками Успенський собор і Троїцьку надбрамну церкву, збудовану ще 1108 року.

[Продовження буде]

Українська Православна Катедра св. Володимира в Ню Йорку
(160 Захід 82-га вул.)
повідомляє, що
в неділю, 6-го листопада 1977 року
після Служби Божої, о 1-ій год. дня
в залі Катедри
відбудеться **ДОПОВІДЬ** про Святу Землю
„ЄРУСАЛИМ та ВИФЛЕЄМ"
Доповідь виголосить
Д-р ЯРОСЛАВ ТУРКАЛО
та буде ілюстрована фотознімками.
ПРОСИТЬСЯ ВСІХ ПРИБУТИ.
ПАРАФІЯЛЬНА УПРАВА

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБОРОНИ ЛЕМКІВЩИНИ
3-ій ВІДДІЛ в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.
влаштовує
ОСІННЮ ЗАБАВУ
в суботу, 12 листопада 1977 р., о год. 9 веч.
в Українській Централі
240 Hope Avenue, PASSAIC, N.J.
Оркестра п. І. ҐОЧА *з Торонта, Канада*
Вступ: дорослі —$5.00, студенти — $3.00.
ЗАПРОШУЄТЬСЯ ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО.

Головна Управа Об'єднання Прихильників Української Народньої Республіки в ЗСА
повідомляє, що
XII. З'ЇЗД ДЕЛЕҐАТІВ ТОВАРИСТВ ПРИХИЛЬНИКІВ УНР в ЗСА
що припадає в 60-ту річницю
УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ
відбудеться
в суботу, 12-го листопада 1977 року у Філядельфії, Па.
РЕЄСТРАЦІЯ: 10:00 год. ранку в Домі УНР (1211 68th Avenue).
ПОЧАТОК З'ЇЗДУ: 11:00 год. ранку, в залі церкви св. Покрови (12th St. and Oaklane Ave. — квартал від Дому УНР).

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

Асекураційна фірма „Етна" дорівняла пожертву Л. Ґаллана на УНІГУ

Лев Ґаллан [справа] отримує від Доналда Кромера, представника фірми „Етна", 1,000-доляровий чек „дорівнювального фонду" на УНІГУ

Асторія, Н. Й. — З приводу того, що Агентство Ґаллана, яке спеціялізується в продажу нерухомого майна і асекурацій, цього року здобуло визнання асекураційної фірми „Етна" за взірцеву діяльність і було включене у „Ґрейт Перформерс Клаб" тієї кампанії, Доналд Кромер, генеральний управитель нюйоркського відділу „Етна", передав п. Левові Ґаллланові, власникові Агенства Ґаллана, 1,000 долярів на Український Науковий Інститут Гарвардського Університету, таким чином дорівнюючи суму, яку п. Ґаллан раніше пожертвував на УНІГУ.

Передаючи цей „дорівнювальний фонд" і відзначення для Агентства Ґаллана, Доналд Кромер підкреслив, що членство у „Ґрейт Перформерс Клаб" вказує на найвищий рівень професіоналізму даного асекураційного агентства.

Агентство Ґаллана існує вже від 1927-го року і його засновником був Михайло Ґаллан, один із піонерів українського громадського життя в Асторії, Н. Й. Він був основником Братства св. Николая — 5-го Відділу УНСоюзу в Асторії, членами якого є ціла родина Лева Ґаллана.

Теперішній власник Агентства, Лев Ґаллан, живе зі своєю дружиною Дореттою і синами Михайлом Олександром та Андрієм Скоттом у Ґарден Сити, Н. Й. Вони є парафіянами української католицької церкви Чесного Хреста в Асторії, а Лев Ґаллан є членом Парафіяльної Ради. Він активний теж в Організації Католицьких Ветеранів, директор Незалежних Агентств повіту Квінс і бере активну участь в житті української громади та в бизнесовому секторі тієї дільниці міста Ню Йорку.

Десаі вдоволений поїздкою до Москви — Індія залишиться невтральною

Ню Делі, Індія. — Прем'єр-міністер Індії Морарджі Р. Десаі, повернувшись 27-го жовтня ц. р. до Ню Делі з 6-денних відвидин у Совєтському Союзі, заявив на летовищі кореспондентам, що совєтські верховоди, зустрівшись кількаразово з індійською делегацією, погодились, що Індія залишиться невтральною країною і вестиме закордонну політику так, щоб не пов'язуватись з будь-якою державою. „Ми вдержуємо щирі зв'язки з усіма країнами, але не коштом інших країн", — заявив прем'єр Десаі на пресовій конференції. „У цьому відношенні, — сказав Десаі, — між індійською делегацією і совєтськими лідерами наступило повне порозуміння". Політичні спостерігачі вбачають у цих заявах зміну в закордонній політиці Індії, бо прийшовши до влади сім місяців тому, Десаі обіцяв наблизитись до політики З'єднаних Стейтів Америки і прочистити атмосферу надто великого наближення до СССР, що її створила була своєю політикою Ендіра Ганді. Сьогодні Десаі говорить більше про невтральність Індії в закордонній політиці, і то на передодні приїзду до Ню Делі президента ЗСА Картера, який незадовго розпічне свою поїздку до багатьох країн. Кореспонденти звертають також увану, що прем'єр Десаі поводився дуже нетактовно, якщо котрийсь із журналістів намагався ставити йому питання про перевірку шестирічного індійсько-совєтського договору про економічну співпрацю і культурний обмін, який свого часу заключила Ендіра Ганді. Помимо того, що Десаі раніше вбачав у цьому пакті багато неґативів, сьогодні він заявляє, що уряд не має жадного застереження до раніше підписаного договору. Десаі також дуже денервувався, якщо кореспонденти запитували його про евентуальний поворот до політики колишнього прем'єр-міністра Ендіри Ганді, заявляючи, що її поворот до політичного життя не матиме жадного впливу на теперішню політику уряду.

Українці міста Сиракюз та Онондаґа повіту!
В цьому році перший раз в історії політичного голосування, маємо двох кандидатів, а саме:
ГЕЛЕН СОБОТКУ, *відому з активности в парафії ім. І. Хрестителя* — **кандидатка в 2-му Дистрикті на Радну Сиракюзького Міського Управління** *і*
Адвоката ІВАНА ЛІЩАКА — кандидат на Ковнті Леґіслятора в 17-му Дистрикті Онондаґа повіту.
Оба кандидати є активними членами Української Громади і їх вибір до урядів принесе пошану і поміч всім Українцям.
Тому, 8-го листопада 1977 р. закликаємо всіх Українців з 2-го і 17-го Дистриктів віддати свої голоси тільки на
ГЕЛЕН СОБОТКУ й ІВАНА ЛІЩАКА
УКРАЇНСЬКИЙ ВИБОРЧИЙ КОМІТЕТ

Округа УНС Перт Амбой...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

по 20 нових членів. По чотири нові члени приєднали секретарі: К. Мазепа, 332-ий Відділ в Рарітані; п-і О. Яворська, 344-ий Відділ в Баунд Бруку; М. Захарко, 349-ий Відділ в Менвіллі та С. Мисак, 104-ий Відділ в Перт Амбой. В дальшому В. Оріховський поінформував про три нові пляни забезпечення і закінчив свій звіт закликом посилити організаційну працю в Окрузі та добитися річної квоти, в чому він кожночасно готовий помогти всім секретарям і організаторам.

Свою промову Й. Лисогір попередив висловленням признання М. Фединишанові і Я. Яремі за дотеперішні організаційні успіхи. Даючи загальний огляд стану і активности УНСоюзу за минулих дев'ять місяців року, головний предсідник ствердив, що приєднання 2,400 нових членів в цьому часі є на 20 відсотків більше як за цей сам час в 1976-му році. Майно і прибутки зростають, прихід з винайму приміщень в новій будівлі за біжучий рік виносить 1.5 мільйона дол., а Союзівка добігає до кінця нового рекордового року. Достава публікацій УНСоюзу в деяких місцевостях покращала, а там, де вона недомагає, слід урґувати місцеві поштові власті. Календар-альманах УНСоюзу на 1978-ий рік буде виданий під кінець біжучого року і висланий усім передплатникам „Свободи" в першому тижні січня 1978-го року. Головний предсідник закінчив свою промову короткими інформаціями про чергову Конвенцію УНСоюзу, яка відбудеться в Піттсбургу в травні 1978-го року.

Привіт від нюаркської Округи передав її голова інж. Богдан Мак, який закликав всіх відділових урядовців до більш активної праці в УНСоюзу і в громаді. Він рівнож звернув увагу на конечність ближчої співпраці чотирьох Округ стейту, щоб спільно добитися вибору члена Головного Уряду із Ню Джерзі на черговій конвенції.

В дискусії над доповідями взяли участь: М. Фединишин, В. Янів, Д. Степаш, М. Степаш, К. Галушка, М. Захарко і С. Мисак. Заторкнені були такі справи як потреба подвійних лікарських оглядин на вищі суми забезпечення, позички членам, приміщення для старших віком союзовців, допомога хворим членам і дивіденди від виплачених грамот.

У своєму заключному слові К. Галушка ще раз закликав до інтенсивної праці у двох останніх місяцях року, щоб добитися збільшення загального членства Округи.

Союзові і громадські справи були дальше темою розмов під час перекуски після нарад.

Палата проголосувала підвищити податки Соціяльного забезпечення

Вашінґтон. — Минулого четверга, 27-го жовтня, Палата Репрезентантів 275-ма голосами проти 146-ох проголосувала законопроєкт, який пропонує значно підвищити податки Соціяльного забезпечення („Сошал Секюріті") для осіб, які річно заробляють понад 20.000 долярів, а також встановити малі підвишки в податках тих, які заробляють менше. Податкові підвишки стосувалися б однаково працедавців і робітників, починаючи з 1981-го року. Наприклад, особа, яка в тому році заробила б 29,700 долярів, мусіла б заплатити 1,930 долярів податку Соціяльного забезпечення і таку суму заплатив би працедавець. Тепер вони платять тільки по 965 долярів. Якщо в країні далі існуватиме інфляційний стан, то ті податки можуть зрости до 3,000 долярів перед кінцем 1980-их років.

Схвалений законопроєкт теж пропонує, щоб у 1982-му році була знесена верхня межа на заробітки пенсіонерів. Під сучасну пору пенсіонери мають право заробити 3,000 долярів річно, а якщо зароблять більше, то тоді зменшуються їхні пенсії Соціяльного забезпечення. Згідно з пропозицією Палати, пенсіонери мали б право заробляти необмежені суми, без змін у їхніх пенсіях Соціяльного забезпечення.

Законопроєкт тепер піде до Сенату, де Фінансова комісія розглядає дещо відмінний проєкт. Коментатори передбачають, що остаточна версія законопроєкту таки міститиме верхню межу на дозволені річні заробітки пенсіонерів, але думають, що ця межа буде вищою, ніж дотеперішніх 3,000 долярів.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. мгра Романа Кекіша
мого Незабутого Шкільного Товариша
посилаю 100.00 долярів
на Фонд Гарвардського Центру Українських Студій.
Мгр Тарас КЕРНИЦЬКИЙ

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Анастазії Корчмарик
25.00 долярів
на Патріярший Фонд УКЦеркви зложили
А. і С. ЛУЦИШИНИ

ВШ. Родині Покійного складаємо вислови глибокого співчуття.
Нюарк, Н. Дж.

Замість квітів на могилу
сл. п. Іванни Поточняк
зложили на цілі дорогі Її серцю:

НА „АЛЬМАНАХ СТРИЙЩИНИ":
по 50.00 дол. — Пизнюк Ірена, Поточняк Юрій, Шарунович Ірена;
по 30.00 дол. — Боднарук Богдан і Віра;
по 25.00 дол. — С. Кебало;
по 20.00 дол. — Падох Володимира, Боднарук Ростислав і Маруся, Штинда Лев і Стефа, Савчинський Остап і Володимира;
по 10.00 дол. — Мілянич Атанас і Євстахія;
по 5.00 дол. — Качмарська Ольга, Єднака Люба, Горняткевич Д.;
по 1.00 дол. — Шумилович Т.

НА ЖУРНАЛ „КВІТУЧІ БЕРЕГИ":
по 50.00 дол. — Пизнюк Ірена, Поточняк Юрій, Шарунович Ірена;
по 25.00 дол. — С. Кебало;
по 20.00 дол. — Боднарук Іван і Леонтина;
по 10.00 дол. — Постолюк Петро, Загайкевич Роман;
по 5.00 дол. — Плескачевський А., Не читкий підпис, Кедрин І.

НА ВИДАННЯ ІСТОРІЇ ЗАГОНУ „ЧЕРВОНА КАЛИНА":
по 20.00 дол. — Клюфас О. і О., Онишкевич В. і А.;
по 10.00 дол. — Олесницький О. і С., Клим Ярослав і Іванна.

НА ПЛАСТОВУ СТАНИЦЮ в НЮАРКУ, Н. Дж.:
по 50.00 дол. — Поточняк Юрій і Ірена Шарунович.

НА ПЛАСТОВУ СТАНИЦЮ у ЧІКАҐО, Ілл.:
по 50.00 дол. — Поточняк Юрій і Ірена Шарунович.

✠

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в суботу, 29-го жовтня 1977 року, на 67-му році життя, відійшов у Вічність по тяжкій недузі, наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ, СТРИЙ
бл. п.
ІВАН МАЙЧУК

ПАРАСТАС в п'ятницю, 4-го листопада 1977 р., о год. 8-ій веч. в похоронному заведенні М. Насевича при 109 E. Tabor Rd., у Філядельфії, Па.

ПОХОРОН в суботу, 5-го листопада 1977 р., о год. 8:30 ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Йосафата, а відтак на цвинтар у Факс Чейсі.

Горем прибиті:
СОФІЯ — дружина в Україні
ОЛЯ — дочка з мужем ОМЕЛЯНОМ і дітьми в Україні
БОГДАН — син з дружиною ДАРІЄЮ і дітьми в Україні
ПИЛИП — брат з дружиною ПАРАСКЕВІЄЮ в Україні
ПАРАСКЕВІЯ — сестра з мужем АНДРІЄМ в Україні
ТЕКЛЯ — сестра в Україні
МИХАЙЛО — братанич з дружиною КАТРУСЕЮ і дітьми:
ГАЛЯ і ІГОР НИЩОТ
ІРИНА і ОРЕСТ ІВАСЬКІВ
Ближча і дальша Родина в Україні і ЗСА

В пам'ять Покійного
бл. п. проф. Юліяна Каменецького
складає на цілі НТШ в ЗСА
суму 250.00 долярів
Стактон, Каліф. — Наталія КАМЕНЕЦЬКА

ПОЖЕРТВИ НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД
замість квітів на могилу
бл. п. Степана Яріша
дня 23-го травня 1977 року зложили слідуючі:

Яріш Андрій	$1,100.00
Левицький Роман	200.00
Яріш Петро і Марія	100.00
Малинівський Михайло і Ольга	50.00
Харак Андрій і Софія	50.00
Дикий Роман, д-р (Філядельфія)	50.00
Хор церкви Богоявлення	40.00
Кулик Михайло і Пелагія	25.00
Шот Василь, мгр	25.00
Шпак Степан (Гамільтон)	25.00
Костюк Роман і Оля	25.00
Юзьків Володимир	25.00
Олексин Іван	25.00
Марушка Петро	20.00
Заплатинський Осип	20.00
Король Михайло	20.00
Слободинський Михайло	20.00
Крижанівський Михайло і Марія	20.00
Хом'як Богдан і Ліда	20.00
Телега Іван і М.	20.00
Тарнавський Вол. і Богдана	10.00
Колцьо Володимир і Евгенія	10.00
Грабар Олександер, мгр	10.00
Подусовський Іван і Оля	10.00
Врублевський Іван і Анна	10.00
Біловус Володимир і Ірина	10.00
Харамбура Андрій	10.00
Кулик Евген	10.00
Домашук Анастазія	10.00
Стасів Марія	10.00
Кахневич Тарас	10.00
Матковський Ярослав і Марія	10.00
Остап'юк Василь	10.00
Біловус Михайло	10.00
Єйна Микола	10.00
Куціль Роман	10.00
Благий Мирослав	10.00
Зелез Володимир і Ярослава	10.00
Добош Павло	10.00
Городецька Марія	10.00
Ващук Стефанія	10.00
Марущак Магдалина	10.00
Лонкевич Марко	10.00
Загачевський Евстахій	10.00
Чесна Іван	10.00
Городецький Ярослав і Оля	10.00
Боднар Іван	10.00
Вергун Роман, інж.	10.00
Ґерега Василь	5.00
Когут Михайло	5.00
Фалат Андрій	5.00
Губка Борис	5.00
Гарріс Павло	5.00
Гофман Альберт	5.00
Мурин Люба	5.00
Костинюк Микола	5.00
Осецька Ольга	5.00
Каліцінський Василь	5.00
Лялька Михайло	5.00
Васьків Степан	5.00
Шавранський Михайло	5.00
Сипняк Степан	5.00
Когут Іван	5.00
Граб Марія	5.00
Ґлушко Ярослав	5.00
Ґалуцький Віктор	5.00
Лехновський Іван	5.00
Буцерка Олекса	5.00
Закалужний Володимир	5.00
Маньківський Карло	5.00
Бабюк Мирон	5.00
Холєвчук Марія	5.00
Завадівський Осип	3.00
Кірчей Іван	3.00
Базюк Іван	2.00
Пастернак С.	2.00
Свидинська О.	2.00
Івасин Василь	2.00
Мойсей Іван	2.00
Лесик Теодор	2.00
Костів Іван	2.00
Бездух Прокіп	2.00
Ковальчин Антін	2.00
Соробей Орест	2.00
Гладун Володимир	2.00
Дрібними	10.50
Разом	$2,328.50

Окружний Комітет УНС...

(Закінчення зі ст. 1-ої)

потребу для всіх Відділів та відділових урядовців, не тільки секретарів, чи тих, що хочуть бути делеґатами на конвенцію, прикласти всіх можливих зусиль в останніх тижнях року для досягнення мети в організаційній кампанії за новими членами і допомогти Окрузі здобути бонус за виконання квоти. Вона також заявила, що в парі з фінансовим зростом, УНС мусить рости також під оглядом членства і тим чином задержати свій вплив провідної сили в громаді. Переглядаючи джерела для нових членів, п-і Душник згадала про 3 нові грамоти УНСоюзу, які скоро будуть введені в ужиток, що напевно допоможе організаторам у їхній роботі. Висловлено побажання, щоб обласний організатор п. Василь Оріховський по змозі допомагав секретарям в пошукуванні за потенціяльними кандидатами на членів УНС.

Під час зборів роздано стінні календарі УНС, нового і старого стилю. (Їх теж можна замовляти в Головній Канцелярії УНС).

В довшій дискусії порушувано такі справи, як нові грамоти, більші винагороди секретарям та організаторам, про збереження братських основ, на яких збудована організація, оплати лікарів за оглядини нових членів, і т. п. В дискусії забирали голос п-і Анастазія Марущак та пп. Хомко, Головачук, Зеленський, Бурній, Войнов, Блиха, Марущак, Клименко і Табачук.

Під час перекуски, приготованої панством Марущаками, п-і Душник переповіла свої враження з її подорожі до Европи минулого літа, головно про її відвідини на Лемківщині, з якої походили її родичі.

Дружина Тіта піддержувала сербську фракцію в компартії

Београд, Югославія. — Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Дейвід А. Анделман інформує з Югославії, що дружина теперішнього президента Тіта, Йованка, перебуває перед серйозним обвинуваченнями Компартії за її піддержку сербської фракції і допомогу в номінації сербів на видатні урядові і військові становища в країні. Політична активність Йованки Тіто викликала не тільки настороженість Політбюра, але також стала причиною родинного непорозуміння між Тітом і його дружиною. Ця діяльність, на думку багатьох політичних спостерігачів, перешкоджає також загальній політичній лінії Тіта, який намагається залишити після свого відходу усі справи упорядкованими і дбає, щоб перехід влади в Югославії відбувся без особливих труднощів та евентуального кровопролиття, до чого можуть допровадити різниці поглядів між поодинокими фракціями в югославській Комуністичній партії. Югославські, як також західні джерела стверджують, що непорозуміння між Тітом і його дружиною постали на тлі неоднакового трактування Тітом сербів та інших меншин, по боці яких ставала Йованка Тіто, допомагаючи малій групі сербських генералів здобути певні ключеві позиції в армії. Пані Тіто є сама сербкою, народженою в Хорватії. Югославські офіційні чинники покищо відмовляються від коментарів у цій справі, але в країні кружляють у відписах численні документи, які стверджують участь Йованки Тіто у політичному житті. Партійні чинники побоюються, що потягнення пані Тіто можуть викликати напруження між поодинокими провінціями, бо відносини між ними ніколи не були ідеальними. Спокій в Югославії вдержувався сильною рукою Тіта, але невідомо, що станеться після його смерти чи відходу від влади з іншої причини.

СВАРІТЬСЯ...

(Закінчення зі ст. 2-ої)

менникам друкуватися. Доброго письменника ніякою забороною не переконаєш.

Тут же, де ніякі американські чи канадські академії не в силі заборонити друкуватися жадному письменникові, в тому числі й українському, слово мовознавців може респектуватися на практиці куди краще, ніж деінде — також слово українських мовознавців. Але — де те слово?

Є слово Чапленка, є слово Сварога, є слово Одарченка, є слово Давиденка, Юриняка та багатьох інших. А де СПІЛЬНЕ слово всіх наших визнаних мовознавців?

Із досі мені знаних публікацій можна лише побачити добре бажання зберігати чистоту нашої мови, не засмічувати її, але дуже мало публікацій з матеріялом, як збагачувати нашу мову. Наш політичний патріотизм перекинувся й на мовне поле: наша мова найкраща, найбагатша, наймилозвучніша, отже бережімо її від усякого засмічення! Результат: виходять словники, в яких сотні таких слів, що їх я ніде не чув і не бачив — все, що колись було арсеналом мови наших людей, викинуто на смітник із ярликами „москалізму", „полонізму", „американізму" та всякого іншого „ізму", а введено такі відповідники, від яких аж у животі бурчить. З другого ж боку, в погоні за збагачуванням нашої мови дехто радить нам уводити в нашу мову звичайні кальки з чужих мов настільки, що виходить якесь есперанто, а не українське мовлення.

Але й на ту чи іншу крайність можна б було погодитись, якби все це виходило з якогось одного українського мовознавчого синедріона на чужині. Біда ж якраз у тому, що кожний із нас, „середняків", змушений шукати собі одного лише з усіх тих, що могли б творити такий „синедріон". І кожний із нас має такий авторитет в особі того чи іншого мовознавця. А що вони, ті авторитети, між собою сваряться, а не співпрацюють, щоб у всіх проблемах доходити до „спільного знаменника", — ми й пишемо і говоримо „по-вавилонському".

Правда, якби ми трималися бодай уже давно узгіднених нашими мовознавцями правил і законів нашої мови, справа з нашим письмом і мовленням була б набагато краща. Але ж час іде, люди живуть, мова розвивається ніщо не стоїть на місці, а виглядів на тісний контакт з рідним народом на рідних землях не дуже багато, тож чи не пора нашим мовознавцям трішки більше подбати про нас, наших дітей і внуків поза Україною в царині і збереження і розвитку нашої мови?! Синедріону вашого нам потрібно, шановні мовознавці!

Ми розуміємо, що мовознавці не обов'язково мову творять — вони мову знають, а творять її люди, народ творить, письменницька еліта. Але мовознавці знають, як ті творива узаконити, пересіявши через решето.

Тож — сваріться, але... співпрацюйте!

Південна Африка не боїться ембарґа — твердить її міністер

Йоганнесбурґ. — Пітер Бота, міністер оборони в меншинному білому уряді Південно - Африканської Республіки, в середу, 26-го жовтня, заявив у інтерв'ю, що його країна не боїться міжнародного ембарґа на продаж зброї, бо його держава має власну добре розвинену індустрію зброї і може дати собі раду з „будь-якою аґресією."

Міністер Бота, якого вважають найближчим дорадником прем'єра Джона Ворстера, заявив, що навіть якщо ЗСА підтримають резолюцію Ради Безпеки Об'єднаних Націй щодо встановлення того ембарґа, то військова сила Південної Африки не буде ослаблена, хоча може відчуватися деякий брак конвенційної зброї. Він недвозначно натякнув, що білий уряд може придушити будь-яке повстання чорного населення, проти якого недавно застосовано нові репресійні заходи. Речники Білого Дому натякнули, що ЗСА можуть підтримати ембарґо Об'єднаних Націй, щоб спонукати Південну Африку припинити ці найновіші репресії.

В згаданому інтерв'ю міністер Бота гостро скритикував президента Джіммі Картера за „політику втручання у внутрішні справи Південної Африки", заявляючи, що Президент „не розуміється на психології", бо старається „наказувати нам, замість співпрацювати". Бота вважає, що на президента Картера має великий вплив Андрю Янґ, амбасадор ЗСА до ОН, який, на думку Боти, є „цілковитим молодиком у справах дипломатії". Як відомо, негр Янґ часто ...икує уряди Південної Африки і Родезії за їхню політику „апартеїду" (роздільного проживання рас), вимагаючи передання влади в руки чорної більшости в тих країнах.

Бота дальше твердив, що тільки ЗСА і Совєтський Союз мають спроможність „перемогти Південну Африку", а з іншими державами його країна „дасть собі раду", навіть якщо мусітиме полягати тільки на зброю, випродукувану власними фабриками. Однак, як вказують коментатори, Південна Африка від 1973-го року купує багато зброї в Ізраїлі, як теж існують покищо непідтверджені поголоски, що південно-африканський уряд підписав договори щодо закупівлі зброї з Південною Кореєю та Націоналістичним Китаєм.

ТАРЗАН, Ч. 7846. Тарзан плянує протидію

Чи маю якийсь вибір відкинути твою пропозицію, Даліле?...

Прошу, Тарзане, не змушуй мене застосовувати альтернативні заходи...

Я дуже поважно ставлюся до діла, яке розпочала... включно з моєю готовістю включити тебе у мої пляни!...

...Проте, не дозволю нікому навіть тобі, перешкодити мені!

Ти жінка сильної волі... а я таких саме люблю!

Ой, милий!... Ніколи не пожалуєш свого рішення!